Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Г1алг1ай обкома, Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 53 (4088) | К1ИРАНДИ, 2 МАЙ, 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газета арадувла 1923 шера дена

Къахьегама б1аьстен эстафета

Город Малг1абикерча Серго ц1ерагlча клубе 1-Майна хетаь торжественни собрани хилар. Доклад бир парте Малг1абика горкома хьалхара секретара коп. Д. П. Самысос.

Вархlалгlа пятилетка хаддал хьалха кхочашьярахн юрта бозхаме толамаш дахарахи кьоьаккь Советски Союза орденашк медалашн СССР Лакхехьарча Совета Президиумо г1аддаларагlа собранехь аьье хьалха латтарий йоккха ... горкома д1аелла КПСС обкома хьалхарча секретара коп. С. С. Апряткина.

Дошо седкьайн Ленина орденаш д1аелар ... Социалистически Къахьегама Турпалашта: мехкдаьттан гали ... «Малгобекнефть» управлени оператора ... «Кавказ» колхоза ... Ленина орден — оператора ... М. Д. Гусовна.

Къахьегаме белгалаваьлча ... Октябрьски революце орденаш еннай.

Орденаши медалаши еннай 71 сата.

С. С. Апряткина совг1аташ деллараш даьккъала а бийна, парнне районерча беррнгача къахьегамхоштее лоша бальахар н1слаг1ча пятилетка КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь дехнараш кхочашлеча цар керде толамаш дахар лоши.

ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАГ1А—КОММУНИЗМА КОТАЛОНГА

ЦХЬОАЛАГ1ЧА МАЕ Ц1ЕЧА МАЙДАН Т1А ХИННА МИТИНГИ ДЕМОНСТРАЦИИ

Б1аьстен хозача, масса тайпара ... долча а ... советски ... т1е дейна Цхьоалаг1а май. Ц1ей беашча укх сахьаташ ... Кремлевски пена юхе ... дото бессарча ... т1а ... юкъера хьагу терка тов бесса байракхаш. Къахьега Москва шай традици Ц1ечу майдан т1а ... коммунизм хьалхьеча мерда толамаш дахарах дола рапортеш а дехьаш.

Укх шерара Цхьоалаг1а Май шай тайпара да. Дуьха хе боллушш бола ... партийни ... хилар, парте халкъен ... хьалхьеча КПСС съездо. Цул исторически решенешка ... коммунизма материально-технически бази ... Даьхен ... партен ... Ц1ей экономически политика ... къахьегамхой дахаро материальни культурни ... парте.

Ц1ой сийлахь-бокххача Дьохенах доккха а деш ... советски нах союзни автономни республикай Лакхехьарча Советашкара депутатий ... Кардача пятилетка сийлахь-боккхий планаш кхочашъе ... советски сег. Цукхуьа тахан ... майдан т1а ... столицерча предприятий ... КПСС XXIV съезда сийна делачи социалистически ... Колонн т1а — Маркса, Энгельса, Ленина портретащ. Ленински ... таьш ...

... т1а хадаь дешдаш: «Ленина партена—сийлел», «Парте политика кьоабалью оаза!», «Ленински наькъаг1а д1аьхьалхашкахьа доладе!», «КПСС XXIV съезда решенеш кхочашъергьа!». Ц1ечa к1адай сег1ошна — КПСС ЦК Политбюро членийн портреташ.

Хьалйазай сийлахьча хьалхаш та ... трибунаш. Цига къахьегама турпалаш, столицерча предприятей. Подмосковья колхозийн совхозийн хьалха латтараш, 1илман культуран бокхий деятелаш, г1орбаьнна советски космонавташ. Цигтача — Москве аккредитованни болча дипломатически представительстваштa керте латтараш, доаьал 1ехьара хьаьшай. Къахьегамхой дунен халкъашта юкъерча солидарноста ди белгалдаккха советски столице баьхкаб социалистически мехкий вихалаш, иттащ ... 80 совг1ча профсоюзийн болхлойн организацей вихалаш, машара т1ехьара боккхий къовсамхой.

Ния бола талг1ий сайна майдан т1а г1олла д1адарж деттача т1оарий тата, низ бола «Урa!», ц1огlадо дета: «Сийле хийла КПСС-а!», «Советски Союза Коммунистически парте ленински Центральни Комитета — сийле!»

Москвичашен хьаьшатен дег т1ата ... тел ... правительствай ... Мавзолей Центральни трибуне тьаат1абоал новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Ф. Д. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев. Царца ахьал — боккхий советски т1ема начальникаш.

Ялин лекхаш сайна ... Спасски башнерча курантаща. Итт сахьат... Ладуг1а, массане а ... Москвин оазага! Укхала Ц1ечa майдан т1а ... Цхьоалаг1ча Майна — Дунен халкъашта юкъерча къахьегача наька солидарноста Денна хетаь столицерча къахьегамхой вихалий торжественни митинг.

Гулбеннарашта лаьрх1а къамаьл ду ... Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретаро новкъоста Л. И. Брежнева.

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА ДАЬ КЪАМАЬЛ

Дала даьг1мехкахой!

Даза новкъостий москвичаш, тхa сийлахьча столица хьаьший!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Союза Лакхехьарча Совета ...

[illegible]

... (Ч1оаг1а, д1аьхдаь т1оараш тох. «Ура!»).

[illegible]

... Ц1ечa майдан т1ара репортаж яьраш ТАСС корреспонденташ:

Н. КУПРИН,
М. БАРАТЯНЦ,
Н. НОВИКОВ,
В. ПЕТРУНЯ.

Москва тахан. В. ГРАНОВСКЕ сурт. ТАСС фотохроника.

МАШАР, КЪАХЬЕГАМ, МАЙ!

ЦХЬОАЛАГӀЧА МАЕ ГРОЗНЕ ХИННА КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕМОНСТРАЦИ

Вуй мачча кхечьад Цхьоалагӏа Май — ерригача континенте къахьегача халкъа цӏей, машар, демократи, социализм бахьан къоасам лоаттабеча халкъий бартбаьцаргӏо хьагойташ дола ди.

Бийсан дийнахча доагӏо цӏенаькъоалгаьча Грозне урамашка арбаьнна хоза кийчбенна, белаш, иллеш доахаш, чӏоагӏа гӏайбаха ба нах. Массанахьа гуш я Ше байракхаш, лоузунгаш, транспаранташ.

Ийсса итт сахьат даьлча Ленина цӏерагӏча майданерча трибуна тӏара республика къахьегамхой Цхьоалагӏа май даькъала дувцаш къамаьл дир КПСС Нохч-ГӀалгӏай обкома хьалхарча секретара нов. Апряткина. Укх шера къахьегамеи бӏаьстанш цӏей чай дезалу КПСС XXIV съезд бола бахь хьалхача денощка. Цига тӏеийцача решенеша къахьегамхой хьинар ххы а чӏоагӏагӏа айдаьд. КПСС XXIV съезда сийна яьржача яхьях хьалхавна беркат да ца. Цу яхье кхьттарий балха итогаше хьагойтар къахьегамхой дукхача коллективаша шоаш тӏаийна социалистически декхараш толамца кхоачашдаьдкъа. Из темп лаьгӏъяийташ цар укх шера биълагӏча бетта а. Укх денощка дукха раьорташ ахийтад предприятей, учреждений коллективаша бинь бетта задании шоаш тӏеххоачашъярах. Шовй тахпарча бертихьоагӏонна цар тешам лу Коммунистически парте XXIV-ча съезда решенеш шоаш толамца кхоачашъергхаьарах.

Тӏаккха майда тӏа йоаа байракхаш яхьаш боагӏарий колонна. Города дукхача коллективашкара сийдолашагӏа бола нах ба яз бокъо сӏнараш. Царна юкъе ба мехкдаьттахой, химически промышленноста предприятей болхлой, машинашъераш, гӏишлон организацей, дукхача кхыча предприятей хьалха латтараш.

Ленина цӏерагӏча майдан тӏа бола спортсменаш. Царна хьалха боагӏа дерригача дуней тӏа ший цӏи дӏахазийта йола гӏоръявна гимнастка Турищева Людмила. Иийй беррига цецца медалашца кхаьла ба. Трибуна тӏа латтачар дун сий деш тӏовраш тох.

«Цхьоалагӏа май даькъала хилда спортсменийн» — хьахоз трибуна тӏара. Цхьан колоннана тӏехьа шоллагӏа яр йоахаш, майда тӏа гӏолла чакхбоал «Динамо», «Труд», «Локомотив», «Спартак», «Трудовые резервы» яхача общества спортсменаш. Кийчбенача спортсмений бе лоузунгаш, плакаташ, спортивни яхьашка яьха кубкаш, совгӏаташ доахк.

«Сийле хийла советски хагирлой» — хьахоз трибуна тӏара. Уж дешаш профессионально-технически училищий дешархошта доагӏаш да. Хьалха йоагӏа цар оркестр. Эттара хьалха майда тӏа баьлар № 2 йолча «лакхача культура училище» яха цӏи яьккхача училища дешархой. Царна бе доахкача плакаташ тӏа яздаь да «производственни гӏулакхий задании 107,2 процент кхоачашъяьй» яьхна. Лакха квалификаци йола дукха къона болхлой кийчбаьб цу училища.

СУРТА ТӀА: Людмила Турищева — спортивни гимнастика дуней чемпионка Грозне 1 Мае хиннача къахьегамхой демонстраце.

№ 9 йолча профессионально-технически училища колоннаца бар вайнига дешаш бола выступлениеш. Уж хьегучаболлалие трибуне тӏара хьахоз «Даькъала хилда советско-вьетнамски доттагӏал».

Дикка кийчбенна бар № 26 йолча училища дешархой. Мехкарий колоннана хьалха йоагӏар маькхи тухи бе а доахкаш эрсий форма тӏаювхаш йола йоӏ, царна бар вайнехьа чокхоща кийчбеналаш а. Иштта уж кийчбалара майн хӏаране дика кхетадергдолаш да — дукхачо къамйн бола вах цхьан дезале санна бартбелаш бахаш а къахьегаш а ба вай республике.

Профессионально - технически училищай дешархой республике кагирхой вахаре лоархӏаме моттиг дӏалоац. Цига дийша бьеша кагий нах вай республике меттала, мехка дукхача городашка хьинаре хьахьегаш ба. Хӏара шера ззараш бола кагирхой шоай дешита улоун мехкдаьтта доакхача, химически промышленноста предприятешка, гӏишлоеръеча, кхачан а бытовой а организацешка къахьегама моттиг хьа а лаьца коммунизм хьалъяраш хиле дӏаотт.

Эзаш, байракхаш, транспаранташ яхьаш чӏоагӏа гӏозбаьнна гучаьбалар города школай дешархой, хьехархой. «Партеи Ленинеи гӏулакха тешаме да тхо», «Сийле хийла КПСС», — уж дешаш дар транспаранташ тӏа, лозунгаш тӏа яздаьраш.

Укх тӏаьхьарча шера берашка тӏехкка даьийтара тӏаегӏертта къовсам лоаттабу городерча школай хьехархой коллективаша. Къаьстта белгалье еза № 56 йолча школа коллектив. Укх тӏехьарча хана кхоаза хӏезигбеннаб цу школе дешара тӏеьабусараш. Цу школай коллективаш эттара хьалхарча колоннаца йоагӏар.

Дика кийчъа яр дешархой колоннаш. Демонстранташта бе доахк хоза кийчдь Ленина, партеи пачхалькхенн кулгалхой суртваш. «Деша, деша, деша», «Кердача патилетка дукхагӏа хулийтаргья питеркаш», «Парте еча йоаххоина дика дешарца жоп лургда» — из дар цар плакатий, лозунгай майна.

Шеча байракхаша ега гучайоала Цхьоалагӏа Мая сийна яьржача социалистически яхье Грознерча районашта юкъе хьалхара моттиг яьккха Октябрьски района къахьегамхой колонна. Массаза а санна пу колонне хьалха боагӏа «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахой. Къаьстта дика къахьегама толамаш кийчдаьй цар. Пламагӏа дахрӏачул совгӏа цар укх шера бинь бетта даькка «Iаьржа дошув» 12 эзар тонн я. Хӏаьта планал совгӏа яьккха газ 1 миллион гаота кубически метр я. Иштта дика совгӏат кийчдаьд «Грознефтегаз» мехкдаьтта газова управлене пхьоалагӏча цеха болхлоша а. Лоархӏамерча белалех, газах цар планал совгӏа дрокийца беьнн 3200 тонн я.

Вай республикерча мехкдаьттахошта, бурувдеттараша айза ва Iеш дукхача а вай мехкарча мехкдаьттахошта йоаэаш я Грознески опытни заводо арахеца продукци. Бӏаьстан цӏей дездара, мехкарча мехкдаьттахой хьашташ дикагӏа кхоачашдара къовсам лоаттабаьча завода коллективо 4 бетта задании 113,5 процент кхоачашъерак доаш беш планат даль.

— Даькъала хилба Советски Iилмахой, яха дӏайха дешаш хьахоз трибунера «Сев-КавНИИ» института, «Нефтехимавтомат» НИПИ Iилмахой майдан тӏа баьлча. Ленина цӏи, пун гӏулакхаш даим дахаргда, яха плакат, «Машар», «Май», «Къахьегам» яха плакаташ дахьаш боагӏа Iалмахой. Цхьанена тӏехьа шоллагӏьар йоалаш шоаш дезача цӏейна кийчдаь совгӏаташ довзийташ тӏехйоала Грознески машинахьа отделене локомотивни депо, вагонни депо, Грозный станце, кхыйолча предприятей коллективаш. Цар укх шера планал совгӏа беза нуь кхухьача поездаш хӏахоа бехьа халкъа боахама муьбӏаьш ззараш тоннаш я, хӏаьта кходь дизельни довгор ззарам тоннаш я.

Дунен халкъашта юкъерча дезача цӏей сийна яьржача социалистически яхье шоллагӏа моттиг яьккхача Ленински района къахьегамхой колонна В. И. Ленина цӏерагӏча майда тӏа йоалд. Цу районе предприятешта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг яьккха Октябрьски революце ордена лелаеча «Красный молот» завода болхлой колонна хьалха йоагӏа. Iалъмате дика къахьегама совгӏат кийчдаьд цар укх бӏаьстан дезача цӏейна. Продукцеша реализаци яра 4 бетта план хакал дукха а хьалха кхоачашъяьй красномолотовкаша. Планал совгӏа вай мехкарча дукхача моттигашка дӏанхьийта тайп-тайпара машинаш, бурувдеттараштa эша оборудовани, насосаш, кхийола продукци 1,2 миллион сома маьха я. 1970 шера хьалхарча бинь бетта реализаци яьча продукцел 5,4 процент дукхагӏа продукцеи реализаци яьй укх шера пу юкъа. Хоза кийчъоппа я завода болхлой колонна. Цар дахь КПСС ЦК Политбюро члений портреташ, шоай завода балха тӏа хьалха латтарий, новаторий портреташ. Октябрьски революце ордена лелаеча «Красный молот» завода коллектива Цхьоалагӏа май даькъала дувцаш дӏайха дешаш да трибунера хьахозаш.

Бӏаьстан цӏей даькъала дувцаш моаршал хоатт трибунера ейгача промышленноста болхлошка. Шоай коллективе балха тӏа хьал хо латташ бераш дукха хилар дьагойташ плакаташ да шейнопроизводственни объединение хӏамаш тегараша дахьаш. Дукхьал дӏалахача хьан юбилейни шера 273 болхлочоа Ленински юбилейни медаль енний. Иштта шоай къахьегама совгӏаташ довзийташ, дег гӏоздаьнна бӏаьстан Шей дезлеш трибуна хьалхашка гӏолла тӏеххйоалл цхьанена тӏехьа шоллагӏьар йоалаш Ленински района дукхача предприятей коллективаш. Дика совгӏат кийчдаьд Цхьоалагӏча майна Грознески консервни завода болхлоша.

Шеча байракхаша, плакаташа, транспаранташа цӏийн трибуна хьалхашка гӏолла тӏехйоалача медицински болхлой, аптекоуправлене коллектива, картонажни фабрика болхлой колоннашка цӏей даькъала дувцаш дег тӏара доагӏа дешаш хьахоз трибунера. Цар дахь «Машар», «Паргӏато», «Цӏавкха а дергйоаца Ленина цӏи» «Бӏубенна коммунизмега долх» яха а, кхьдола а плакаташ, транспаранташ.

«Сийле хийла къахьегама» яхача доше хьисапе къега дешаш тӏадола Ше байракхаш яхьаш В. И. Ленина цӏерагӏча майде кхоач Старопромысловски района къахьегамхой. Хӏара предприяте, организаце коллектива гойташ да шоаш бӏаьстан цӏейна кийчдаь къахьегама совгӏаташ. Цар къьыга дахьохк КПСС XXIV-ча съезда решенеши кердача патилетка декхараши шоаш толамца кхоачашдергхилар. Старопромысловски района къахьегамхой колонна юкъе йоакха моттиг дӏалоац Октябрьски революце ордена лелаеча пу района предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача «Старогрознефть» НГДУ сийдолча мехкдаьттахой коллектива. Цу управлене балгалъышна дика къахьегаш яхье хьалха латташ я № 3 йолча РИДса коллектива. Цу районни инженерно-диспетчерски служба Цхьоалагӏча майна кийчдаь къахьегама совгӏат да планал совгӏа даькха 2.700 тонн «Iаьржа дошуа», 2 миллион кубически метр газ. Сийдолча мехкдаьттахой боахаш бола гӏонтий, хьадоахаш мехкдаьтта сондоахараш, бурувдеттараш бола хоаш да. Мехкдаьттахой болх ритмично дӏабахьийтара, хьадоакхча мехкдаьтта совдаккхара тхоай шен хьинари кхоьдерния оала, яха дешаш тӏадоаш плакаташ дахь бурувдоахархой «Старогрозненски» управлене бурувдеттараша. Цар толамца кхоачашъяьй бурувтохара задани. Вай республике меттах вай мачча а цӏи хеза болча бурувдеттар мастераш нов. Крамарови Каземпови керте латтача бурувдеттарашкара хьакхам а зеаш белгалъвна хина къахьегаш дукха бригадаш а цу управлене.

Цӏей къахьегама толамашца дездега хилалзе дергдоаца хӏама а хинна дӏазэтах вай мехкаш. Из дерригa а тӏадерзадь да вай тахана вразе ватар кхы тӏа а тоадара, советски халкъа хьал-торо дикагӏа хилийтара. Из къаьсте хьакьоах КПСС XXIV-ча съезда решенеша. Царна жоп а луш бӏаьстан цӏейна Цхьоалагӏча Майна дика совгӏаташ кийчдаьд социалистически яхье городерча предприятешта юкъе хьалхара моттиг дыкхачарех цаӏйолча «Чечингушнефтестрой» управлене гӏишлоньерена, «Электроприбор» «Трансмаш» заводий болхлоша.

Цхьоалагӏча майна хетташ Грознески къахьегамхой демонстраци чакхйоалача хана тӏеххьара гучайоалы цӏеча байракхаша Заводской района къахьегамхой колонна. Цу колонне хьалха йоагӏа района предприятешта юкъе хьалхара моттиг яьккха Грозненски химически комбината коллектива. «Даьке, хьона тха совгӏат», «Дерригача дунен тӏа масазза а машар латтабба», «Сийле хийла Советски Союза Коммунистически партеъ» яха а кхьдола а плакаташ, транспаранташ дахьаш боагӏа химикаш. «Май сийна яьржача социалистически яхье котбаьнарий сийле хийла», яха дешаш да трибунера хьахозаш. Химикаша Iалъмате дика къахьегама совгӏат кийчдаьд Цхьоалагӏча майна. Товарни продукци арахоцара 4 бетта задании 25 апреле кхоачашъяьй цар, планал совгӏа арахийца полиэтилен, ацетон, фенол, кхийола химически продукци 7 бӏаь совгӏа эзар сом маьха я. Продукцеша реализаци яра бинь бетта задани хакал 4 ди хьалха кхоачашъяьй химикаша. Вай мехка яйза ца Iеш доазол арахьарча дукхача мехкашка йоэаш я комбинато арахеца продукци. Дунен дикагӏйолча стандарташта юкъедахад цо арахеца фенол, ацетон, кхийола продукци.

Района къахьегамхой колонна юкъе йоакха моттиг дӏалоац мехкдаьтта чакхдоахараша. Цар толамца кхоачашдаьд Май сийна тӏаийна хинна социалистически декхараши пачхалькхий плана. Хоза кийчъенна йоагӏа А. Шериповa цӏерагӏча Нефтемаслозавода технологий колонна.

Шеча байракхаша, лозунгаша, транспаранташа дика кийчъенна цхьанена тӏехьа шоллагӏьар йоагӏаш шоаш цӏейна кийчдаь къахьегама совгӏаташ гойташ йоагӏа Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, производственно-товарни контора, В. И. Ленина цӏерагӏча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, «Грознэнерго», кхы дукхача а предприятей организацей коллективаш.

Цхьоалагӏча Майна хетаьча Грознерча къахьегамхой демонстраце цӏавкха а хьахьекхар партеи правительствени гонахьа айха хьоттабеннача республика къахьегамхоша КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъяра шоай низ хьинари кхоьдерг ца хилар.

Демонстраци чакхъьннача тӏехьагӏа Грознера къахьегамхой салоӏаш хилар городерча тайп-тайпарча паркашка, скверашка, концертни залашка.

Б. КОСТОЕВ,
С. МАЙСИГОВ.
Н. Плиева суртваш.

СУРТАШ ТӀА: 1971 шера 1 Мае Грозне хинна къахьегамхой демонстраци. Лакхерча сурта тӏа — байракхаш леларий колонна; шоллагӏча сурта тӏа — Грозненски ремонтно - механически завода колонна; лахерча сурта тӏа — профтехобразовани управлени № 20 йолча училища колонна.

ШОЗЗА СОВЕТСКИ СОЮЗА ТУРПАЛА СССР ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА НОВ. В. А. ШАТАЛОВНА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«Союз-10» яхача космически кемаца орбите гӏолла толаме хинь барах а цу хана къонахчали турпалали гойтарах а Ленина орден лойла шозза Советски Союза Турпала СССР летчика-космонавта нов. Шаталов Владимир Александровича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 шера 30 апрель.

ШОЗЗА СОВЕТСКИ СОЮЗА ТУРПАЛА СССР ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА НОВ А. С. ЕЛИСЕЕВНА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«Союз-10» яхача космически кемаца орбите гӏолла толаме хинь барах а цу хана къонахчали турпалали гойтарах а Ленина орден лойла шозза Советски Союза Турпала СССР летчика-космонавта нов. Елисеев Алексей Станиславовича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 шера 30 апрель.

НОВ. Н. Н. РУКАВИШНИКОВНА «СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ЯХА ЦӀИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«Союз-10» яхача кемаца космосе гӏолла хинь барах «СССР летчик-космонавт» яха цӏи лойла Советски Союза гражданина нов. Рукавишников Николай Николаевичa.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 шера 30 апрель.

ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА НОВ. Н. Н. РУКАВИШНИКОВНА СОВЕТСКИ СОЮЗА ТУРПАЛА ЦӀИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«Союз-10» яхача космически кемаца орбите гӏолла толаме хинь барах а цу хана къонахчали турпалали гойтарах а Ленина ордена «Дошо седкъа» яха медали дӏаялара а луш Советски Союза Турпала цӏи лойла летчика-космонавта нов. Рукавишников Николай Николаевича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 шера 30 апрель.

РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМХОША ЦӀЕЙ ДЕЗДАР

ВЕДАНА РАЙОН

Селхан Iуйрийна 9 сахьат даьлча транспаранташа, байракхаша масса а урамашка гӏолла шоай района майдан тӏа хьатӏаухаш бар Ведана района беррига къахьегамхой, дешархой.

10 сахьат даьлча района культура цӏен парке дӏайолалар лувен къахьегамхой деза Цӏей — 1 Май дездара митинг. Района къахьегамхой цу дезача цӏайха даькъале бувцаш, кхоаллагӏча патилетке керда толамаш дахара уж тӏахьехаш къамаьл дир КПСС Ведана района хьалхарча секретара нов. Дадаев. Цул тӏехьагӏа, кердача патилетка хьалхарча шера шоашта карагӏдаьннараш, дӏахо хе дерхӏараш дувцаш митинге къамаьлаш дир ВЛКСМ райкома секретара Сабиров Якуба, Ленина цӏерагӏча колхозе председателa Баймурадов Ваха, цӏеча партизана Байсуров Тимерсолтас, Веденски юкъерча школан директора Гапиев Бекмухьмада, района больница дора Хатмов Нудьала, Веденски юкъерча школа дешача Гапиева Лидас, района военкома Романченко Григорий Антоновича, иштта кхычар.

Митинг чакхьъннача тӏехьагӏа района художественни самодеятельноста а иштта кхычар а шоай хахарий, халей гоазал хьегойташ безаме ха дӏайахьыр ведахошта.

СУНЖЕНСКИ РАЙОН

Цхьоалагӏча Мае цӏейне хьакха деза къахьегама совгӏаташ кийчдарца пакхьабаькхабар Сунженски района промышленни предприятейх юрта боахамни къахьегамхой.

Iуйрайна итт сахьат даьлча лулаха нах гулбеннабар КПСС Сунженски района хьалхашьарча майдан тӏа. Къахьегамхой митинг хьийкийлар КПСС райкома хьалхарча секретара нов. Арестова. Района къахьегамхой цӏей даькъала а дувцаш, цо дийцар района халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка даькхача къахьегама толамех. Цул тӏехьагӏа къамаьлаш дир: болхлой цӏерагӏа — райбыткомбината цеха начальника Евлоева Лидас, юртбоахама къахьегамхой цӏерагӏа — «Шеча Эскара» колхоза шурий-товарни ферма заведующе нов. Кумаритова, районна кагирхой цӏерагӏа — ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара нов. Афанасьевас, кхычар.

Чакхьъьлар митинг. Майда тӏа яьлар демонстрантий колоннаш. Ше-шоай къахьегама толамех КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра де лерхӏарех дувцаш йола транспаранташ а йоаш чакхьъьлар Серноводски юрта боахама техникума, «Победа», «Шеча Эскара» колхозий колоннаш. Демонстраци чакхьъьнначул тӏехьагӏа района художественни самодеятельноста коллективаша оттадаь доккха концерт, халкъа сакъердам хилар майда тӏа, кинофильмаш хьекхар. Хоза, боккхача салоӏамца сакъердаш хилар района къахьегамхой Iурра дешаш сарралла.

НАЬСАРЕН РАЙОН

Бийсан дегӏа дийлахар г. Назране. Цхьабаькха Iуйрийна хьехача малхо хозаю Iаьам, кхы а гӏоздаьар Цхьоалагӏча Мае цӏей дезде арабаьннача города къахьегамхой дегаш.

«Электроинструмент» завода хьалхашка гулбелар промышленни предприятей, юрта боахама, кхыча учреждений къахьегамхой. 10 сахьат даьлча дӏайолалу демонстраци. Хӏара коллектив хьакхаь араьяккхар шо-шоаш арахеца продукци. Города дукхагӏа йолча предприятеша цу ди хьалха кхоачашъьяр кердача шера хьалхарча квартала заданеш, хӏаьта города юрттерча предприятейн «Электроинструмент» завода болхлоше товарни продукци арахецара плана 105 процент кхоачашъяьй, реализаци яра план а иштта тӏехкхоачашъяьй.

Дика къахьегаш юрта боахама дьахьегамхоша а. Масала «Экажевский» совхозе гӏилане 90 процент хоартолаш дӏайаьйнай. Итазов Берса хьакхӏаш дӏайийна вьыния шо делаеча лаьтта. Юртбоахама культураш дӏаера балхни чакхдоалаш латт кхыча боахамашка а. Хӏара боахама хьайбар лелерешта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай «Назрановский» совхоза доярка, КПСС XXIV съезда делегата Л. Барахоевас, «Экажевский» совхоза доярка Хь. Евлоевас, СССР Лакхехьарча Совета депутата, «Октябрь 40 шу» совхоза доярка Р. Темурзиевас.

«Кхоачашъергья КПСС XXIV-ча съезда решенеш!» — из дар къамаьлаш даьраша, хӏаьта колоннашкарча плакаташа, транспаранташа хьахайкадеш хиннар.

Хоза кийчбенна сакъердаш бар наьсархой хоза кийчъьача городе.

НОЖАЙ-ЮРТ

Селхан къаьстта хоза кийчбенна Iуйрийна 9 сахьат доаллаш района культура Шеина хьалхашка гулбелар Ножай-Юрта района дешархой, колхозхой, иштта кхыбола къахьегамхой.

Дунен къахьегамхой деза Цӏей даххара митинг хьа а еллар 1 Майна района къахьегамхой. даькъала бийцар КПСС Ножай-Юрта райкома хьалхарча секретара нов. Янгульбаева. Цо иштта дийцар КПСС XXIV съезда хьаллархача вахте юбилейни, а хӏаьта укх шера дӏаяхача хана а района къахьегамхоша даьха къахьегама толамаш.

Митинге къамаьлаш дир ВЛКСМ райкома секретара Даудов Султана, райпромкомбината директора Магомадхаджиев Альдалгире, Калинина цӏерагӏча колхоза цӏи хезача тхьамка лелалехано Салтаев Кемисас, райОНО заведующе Зайналабдиева Махьмада, района юрттерча дора Мусаев Абболата, кхычар.

Митинг чакх ма яьллинге а деза Цӏей дездеш хоза доказар дӏадоладир ножайюртахоша. Иштта урамаш гоараш хоккаш хилар района ерригача колхозашкара Цӏей деза вӏашагӏкхийтта гоибаьрех.

МАЛГӀАБИК

Малгӏабика города къахьегамхой демонстраци хьеллаш лоацца къамаьл дир КПСС Малгӏабика горкома хьалхарча секретара нов. О. П. Саньков. Цул тӏехьагӏа къахьегамхой цӏей даькъала дувцаш къамаьл ду «Малгобекнефть» НГДУ начальника С. А. Пиева.

Шеча байракхаша, транспаранташа, эизаша хотьныр Малгӏабикерча физкультурникий, дешархой, промышленни предприятей, юртбоахама болхлой колоннаш. Демонстраци хьесяп физкультурникий колонна, царна тӏехьабоагӏа районерча школа дешархой. Цхьоалагӏча майна шоаш кийчдаь къахьегама совгӏаташ довзийташ промышленни предприятешта юкъе хьалха йоагӏа «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахой коллектив, цуна тӏехьа — бурувдеттарий кхыйолча предприятей болхлой. Юрта боахама колхозашта совхозашта юкъе хьалха я цхьоалагӏча квартале даьхача толамий итогех хьалхара моттиг а яьккха КПСС горкоми горисполкоми лараре-шоа тела. Ше байракх еша «Ингушский» совхоза болхлой колонна. КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъяра шерра яьржача яхье толамаш доахаргда, — йоахар демонстраце дакъа лацараша.

Демонстраци чакхьъьннача тӏехьагӏа Малгӏабека районерча къахьегамхой салоӏам хилар городерча варше.

КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ!

ПАРТЕ ДОШ— НАЬХА ДЕГАШКА

Тха района колхозашка, совхозашка, промышленни предприятий коллективашка шерра болжабаьб парте XXIV съезда материалаш къахьегамхошта дIайовзийтаран болх. Иза лоархIаме болх беш бу 600 агитатор, 135 политинформатор, иттаж лекторий - общественникаш.

Колхозийн совхозийн партхоъяшкен партбюрошкен вIашагIъеллай 107 лектор юкъе а волуш бола бархI пропагандистски группа. Уж ба наха юкъе лекцеш еш болх бара опыт а йолуш бола колхозий, совхозий куьйгалхой, керттера специалисташ. Цу лекторски группий членаша лекцеш ен XXIV съезда ейначи КПСС ЦК Отчетни докладен А. Н. Косыгина докладен хIора разделах къаьст-къаьста.

Съезда материалаш колхозхошта дIайовзийташ хьнаре болх бу къаьсттина цIена байракха орден лаьцна «Путь к коммунизму» цIе йолчу колхоза партхома лекторски группа. Цуьна юкъе бархI лектор ву. Дукха хьа йоьццаш шурий-товарни фермо хьайбаш лелорийн собрани хилар, хьалхарчу кварталан балха итогаш дир. Ухаза доклад йир ухх темах лоьцна: «Халкъа вахара хьал тоьлдара парте ю йоахкуш». Съезда материалех даьна къамел дир колхоза председателя Н. П. Травина. Хьайбаш лелорерашa, цуьнга да а дикагIа, дег тIера къобалдир халкъа вахара тоьлора тIаьлъезадех парте гIуллакхаш, цара жоп дуьйлу хьнсаре кхь а дикагIа къахьега, пачхьалкхенга шура йохкуш а шера план 1-гIа июнь хьалтIакхочуш, оттанъеча хаьнен буьйш хьалхагIа кхочушъе лаьрхIеo.

Цу ферма дикагIа болча доярка коммунистка Вера Ивановна Валова хьаькхайкадир:

— Къахьегаме хьерда толамаш дахара тIахьех вай, колхозхой, партийни съезда решенешa. Айса лаьцна, арахаш групперча хIора IаттагIара 3950 килограмм шура ехкха дош ду аьа, беррига доьшкаш тIахьех съезда решенешта бухе къохкамаш лакхдарца жоп хилара.

Хьалха латтача доярка тIехьехам массаме а цьатаpa хьалхьдаь.

Масеаха ду хьалхагIа механизаторий собрани хилар «Червленский» колхозе. Уж гулбелар ухх IаргIарчо ханара шоай декхараш дуьйш а съезда сийна лелаеча ахьа итогаш е а. Механизаторашта хьалхашка къамел дир колхоза партхома секретаро Б. Е. Аджигильдиева.

Съезда материалех лаьца цо даьча къамаьла тема Iалма - технически прогресса ерригача резервех пайда , дикагIа эшарш ларде тIа общественни производства эффективность лакхъярах яр. Ораторага ладийгIачул тIехьагIа, цхьаннена тIехьа шоллагIчо дем къамаьлаш дора механизаторашa А. Малича, Н. Федюшкина, П. Т. Землякова, кхьчар. Корта болаш дийцар цар пятилетка хьалхарча шера колхозе тракторех пайда дикагIа эцаза барг ю хилярах, колхозе трактораше шин сменагIа болх белга оттадирах, механизаторий кадраш кийчъярах, тIаддалача гIулакха хьалхара бекхтохан лакхбанах. Механизаторашa белгалдоахар юрта боахаме уж боккха лоархIеш болаш хилар, партийни съезде юртарчо механизаторах аьннар.

Колхозни механизаторий собрание хиннараша дег тIара къобалбир партийни съезда материалаш, хьадда соцам бир ухх шера хьожкIий, дута лакха хьувкъаш ехбара, общественни лаьхакиа доакъаний базе чIоагIъяра.

«Красный пахарь» колхозе хинача жа лелаерий собрание доклад йир жа-товарни ферма заведующие коммунисте А. Ш. Даутова. Цун тема — «Юрта боахам дIадо дегIабалабера программа».

Цул къамаьлга ладийгIевул тIехьагIа, бокхагIа болча жа Iуша Б. Баймуазова, Н. Бетанова, Д. Баймабетова, дукхача кхечаo дийцар партийни съезда решенеш вай мехка юрта боахам дегIабоалабара боккхача лоархIаме хиларах. Цунна цхьана хе лелаерaша дуцаш ухх шере а дукха тIаи дукхагIа дакхдара, дакхарашка лаьохIача тайпара 2900 центнерага из дIакхоачадара ду аьа деза.

Съезда материалаш къахьегам[redacted] дIайовзийтара хьнаре болд бу «Вуруинъйн», «Гребенской» ахача комсаш лелаеча шин совхоза пропагандистски группаш. Цар директорашeн партбюрой секретарашен ки. И. Л. Гирлева. И. Г. Алексеева, А. И. Пашкина, С. С. Суховеева докладаш ю бритвдашка, болхлой собраешка хьал а доаш съезда материалаш. Болхлоша дег тIара къобал а ю, хьадда гIулакхащ белгалду пятилетка хьалхарча шера производственни планаш хавал хьалха кхоачашъяра чакхдоахаргдола гIулакхаш.

Съезда материалаш къахьегамхошта дIайовзийтаран дукха хIама даьд районерa культпросветболхлоша. Культура отдела ши автоклуб дукхахьа вкай колхозий жа лелдерий иттаи дезал бахасен къахьегачeн гаьнарча хьайбаш лелаеча фермашка. Автоклубий заведующеша коммунисташа Г. П. Умрихиnен, А. Беликовоcи съезда материалех лаьца беседаш ю кьайбаш лелдерашта, литература ахухь дзрпа. Съезда материалех лаьца хьайбаш лелдерашта лекцеш ема - автоклубашта цхьана ух парте районни комитета болхлой, «Знание» ахача общества членаш.

КПСС XXIV съезда балха хетаwь сайреваш хилар Новощедринскии, Дубовской, Каргалински, Червленски культурa ЦIеношка. Съездo тIайнйача решенеех лаьца пита къахьегамхошта хьалхашка докладаш йир партийни секретараша, колхозий председателаша. Цар пшитта дийцар ухх шера производственни планаш толаме кхачашъяра дакхьерча моттигерча къахьегамхой декхарех а.

Съезда материалаш чIоагIа хьашт' долаш ю Шелковской хиш управлене а ПМК-3 а болхлоша. Ухазе цаьно уж дIайовзийт предприятий куьйгалхоша Б. В. Герасименкоси В. П. Пименовей, кетточа специалисташа, партбюрой секретараша.

Партийни съезда материалаш дIайовзийташ хьнаре болх бу агитпунктий заведующеша: Червленни — В. Бовенкий, Старо-Щедрински — В. Федина, Курдюковски — М. М. Дьячкова, лесхоз поселкерча В. П. Сурова.

Сарраха агитпункташа гулду итташ кьона хьожаной, чIоагIа уйла тIаяхийте ладугIа цар агитаторий беседаш.

Къахьегамхой коллективашка бIешь докладаш, беседаш, читкаш яьй партийни съезда материалах лаьна. колхозхоша, болхлоша гIулакхарча хала дег тIара къобалъю уж, кердача пятилетка хьалхарча [redacted] хавал хьалха кхоачашъяра чакхаьла гIулакхаш белгалду.

Е. ФАРНИЕВА,
КПСС Шелковской районо секретарь.

Технологи чIоагIа дош

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТА ДУВЦ

Шерра социалистически хоз а Аварийн, толамца кхоачашьйр советски пенко барзIагIа пятилетка. Цу кхо шера къаьсегама оссарле 37 процент лакхъелар, хьалгIа эшаш дола товараш 49 процент дуккагIа арайийцар. ДIазаьча пятилеткагIа даьхача толамий итогаш а еш укх кхо шера хьалхашка латта декхарех дийцар КПСС XXIV-ча съезде.

ДIаяха пятилетка кхоачашъеча хьнаре даьхаьлцар вай мехкарча мехкдаьтта чакхдоахача промышленностa болхлоша. Цхьа дан производства эффективность лакхъеш, арахецача продукце боарам 75 процент лакхбир. ПланагIа лоархIачул совгIа пачхьалкхенна 8,8 миллиард сом пайда бир.

Мехкдаьтта чакхдоахача даьхача къахьегама толамашта юкъе дизза декъалацар А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода № 16 йолча тха установка технологаша. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча установе коллективe кхо шера план хавал дукха а хьалха, 16 апреле кхоачашъйр. ПланагIа лоархIачул совгIа кхь. Даьхенна дIадоладу дукха дикан йоло эзараш тоннаш мехкдаьтта.

Уж толамаш кхы а лакхдеш хьалха тха установка технологаша укх шера хьалхарча батте а дена. Хьалхарча кварталa план хавал ши ди хьалха кхоачашъе социалистически декхараш тIадайцадар оаза. Тха, технологий, дош чIоагIа да. Квартала план хавал 6 ди хьалха кхоачашъйр, планал совгIа арайийцар эзараш тоннаш мехкдаьтта продукце. Планал совгIа ара мал хийца продукце къахьегама оссарле дакъара чотах хьаьннай. Дикка кIезигийр эзарe йоаш хийна мехкдаьтта продукташ, цIенъяь хьаьгъестайир мехкдаьттацара сийрда продукце. Арахецача продукцега дIабоала мeд планагIа лоархIачул 0,6 процент лакхбир, из бакьен доланм пачхьалкхенна кходир 7 эзар сом.

КПСС XXIV-ча съезде шийбола чакх а баьнна со цIеккахача шоаш даьхача толамашца къаьдо доаца дег гIоздаьна бар тха установка технологаш. Товарни продукце арахецара март бетта план 112,2 процент кхоачашъйр цар. Парте эргIарча съезда делегат со хиларга хьовзъе аз дег тIара баркал хьаьр технологашта са шоаш беша тешаш цар бод це барее.

Иштта дег гIоздоаха толамаш доахача белгалъяьнна дика къахьийгар боккхагIболча операторa Н. К. Василкина, Л. М. Жукова керте латтача сменаша. Юкъера лоархIача шоай сменни нормаш 105—108 процент кхоачашьяй цар. Цу сменашка дика болх барца белгалбьаьна ба операторaш В. И. Александрова, И. Д. Васильева, К. Н. Лубава, операторa гIоняча В. Ф. Кубасова, дукха кхьбараш.

Укх пятилеткагIа вай мехкарча мехкдаьтта чакхдоахача промышленностa болхлоша хьалхашка латтараш лоархIамеч бехктохалмех декхараш да. Цу шерашка цар арахеца мехкдаьтта продукце 1,5-за дуккагIа хила еза, дIаьтте къахьегама оссарле митта 1,5-за лакхъяла еза. Цунца дуззадинна тхона, установка мехкдаьтта чакхдоахаращи хьалхашка латта декхараш а лоархIаме да. Ца таддаш лакхъе еза къахьегама оссарло. Цу дакхъе доагIача тайпара пайда хила бола резервни оборудовани, мехкдаьтта продукци дуккагIа арахецаре нарда нахьекъаш текха деза. Уж декхараш дизза кхоачаш а ду 9-ча пятилетка хьалхарча шера задани укх кхо шера план хавал хьалха кхоачашъяра тIаьрзаьь а установка коллектива ерригa уйлаш. Цох дег тийша я ха.

Т. ЯНТКОВСКАЯ,
А. Шерипова цIерагIча Грозненски нефтемаслозаводa установка начальник. Социалистически Къахьегама Турпал, КПСС XXIV-ча съезда делегат.

СУРТА ТIА: (аьрдахьаро аттовьа) установка технологаш В. Александрова, И. Васильев, йоккагIйола оператор Н. Василкина, оператор К. Лубаев, операторa гIонча В. Хубасова.

М. Плиева сурт.

ЧIОАГГIА УЙЛА ТIАЯХИЙТА

Съезда решенеш хIара советски наха хьалхашка дIайовзийтанза аргаш эцар ков. Л. И. Брежнева КПСС XXIV съезда ера Отчетни доклад ейи.

КПСС XXIV съезда материалаш дIайовзийтара Iомавеш бола политически лоархIам а беш, районa ерригача юкъьашарча партийни организацеша дика дIаболабаьб из болх. Съездо болх дIабелабаьча хьалхарча денношка а даь кIоарга уйла тIайохийташ Iомайора уж городеш юотеш болхлоша а гIулакхеча каха а. Парте городской комитета кийч а ю, чакхдоах КПСС XXIV съезда материалаш Iомаярве дIайовзийтара хьадда мероприятеш. Городeш юотeн уж чакхдоахача дакъа лоацеш ю КПСС горкома «Знание» ахача обществен 100 совгIа лектор, 1000 совгIа агитатор, 80 гаргга пропагандист. Устия пропагандо шоайча кхиакьа дуьш цар дIаккхача пятилетке советски халкъа хара/дархийкараши кердача пятилеткера декхараш.

Ков. Л. И. Брежнева ю Отчетни доклади XXIV съезда Директивни проектах лаьца СССР Министрий Советa Председатела ков. А. Н. Косыгина ю доклади, хIаьта иштта съезда решенеш а хIора къахьегамхочoа дIайовзийта гIерт тха идеологически болхлой.

Агитаторий, политинформаторий, пропагандистий семинаре декхир оттайир съезда решенеш дIадовзийтара шерарча фронтагIа болх бе, аьнна. Дукхача партийни организацеша: локомотивни депо, медицински инструментий завода, «40 лет Октября», «Дружба» колхозий, кхычар агитаторашен политинформаторашен семинараш яй съезда решенеш дIайовзийтача цар дакъа лаьцара [redacted]

Агитатораша, политинформатораша, лектораша шоай балха тIа пайда эц лекцеш, докладаш, беседаш, къахьегама сийлен сайреш, производстве хьалха латтараш хестабар, кинолектореш, цIагIара лекторeш санна йолча формеха методеха пайда а ийбеш.

ЦIагIарча лекторешка гIолла КПСС XXIV-ча съезда маIани лоархIами хIаракена дIабовзийта гIерт тхо. Докладий хIора разделах лаьца лекцеш а кийчъяь городен районeн къахьегамхошта хьалхашка уж ешаш ба парте горкомeн «Знание» ахача обществни лектораш.

Съезда решенеш Iомаеча дIайовзийтачeн хьнаре дакъа лоац района культура учрежденешa. Агитбригадаш вIашагIъехкай «Дружба» колхозе, мехкдаьттахой культура ЦIагIа, кхычахьа, къахьегамхошта хьалхашка выступленеш ю цар. Агитбригада болх укх деношка дика вIашатIехьабьяннаб районни культура ЦIено а. Оттаязa графикага хьежжа парте горкома лектораша ю ки. Гебертаевацeн Гамбулатовацeн цхьана къахьегамхой болча ух ю.

Партийни комсомольски политически дешара систeме 19 апреле денз КПСС XXIV съезда решенеш Iомае йолаеннай политдешара школаш, семинарски группаш, кружокаш.

Укх деношка болх дика бу медицински инструментий завода, «Гудермесский», «Новогрозненский» совхозий, кхьча агитколлективашa. Укхаза агитаторашa Р. Салиевас, В. Мунаева, М. Шамурзаева, кхычар дIабовзийт КПСС XXIV съезда вуолаш а решенеш а. Медипструмент завода хIара денна заводской радио чу гIолла докладий разделах лаьца беседаш ю политинформатораша. Теоретически положенеш коллективни хьадача производствени декхараша дийхке ю цар. 1971 шера тIайийна социалистически декхараш мишта кхоачашду дIахойт болхлоштен колхозхоштен.

Укх деношка парте горкома пропагандисташта теоретически конференца йир цаха укх темах лаьца: «Общественни производства эффективность лакхъяр — хIинзарча этапе парте политика юкъъерча моттигера проблема». Доклад йир хьалъеш латтача «СК» завода директора ков. П. В. Тищенко. Еррига доклад а пропагандисташа ш, В. Агабаева, К. Лодысова, В. М. Калинина, кхычар дах къамаьлаш а КПСС XXIV съезда материалашца дуззадинна дар. «СССР-е социализм хьалгIара денински план из кхоачашъяр» ахача темах хетаь яр медицински инструментий заводе ю конференц.

Агитпунктий заведующей семинаре съезда материалаш Iомаярве йовзийтарех программа оттайир оаха. Из болх дика дIаболабаьб Ленина цIерагIча машиннаькьехой клуба, Ишхой - Юртарча, «Джалка» совхозерча агитпункташа. Тха агитпункташа пайда дика эц депутаташца вIашагIкхетар, пятилетке хьалха латтараш хестабар санна йолча формах.

КПСС XXIV съезда делегата ков. Г. Г. Богуна съездера шо цIаккхьачачул тIехьагIа хIора денна района къахьегамхошта беседаш ю, хIаьта дика чулоацам болаш кхетаеш йола уж ладугIараша чIоагIа уйла тIайохийтаж а хул.

Съезде материалаш дIайовзийтара дакха новкъостал ду шоана КПСС обкома лектораша. Съезда материалаш дIайовзийтара гIулакха парте горкомов юкхьаннарча партийни организацешеш боккха лоархIам бу гойтара агитаце, городен района еррига посёлкашка, учрежденешка, организацешка, колхозашка, совхозашка кийчдеш КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тIахьехаш дола лозунгаш, плакаташ, транспаранташ.

Хоза хийч а даь дикагIа бIаргагургдолча моттиге хьалтеха дола пятилетка хьалхарча шера планаш хавал хьалха кхоачашъяра тIайийна социалистически декхараш. Социалистически декхараш мишта кхоачашду, производстве хьалха латтарех дуьц нонтагаташа, «Красное знамя» ахача газето шоай оагIош тIа КПСС XXIV-ча съезда материалех лаьца къахьегамхоша кхухьийта откликаш, хеттараш, предложенеш ю еетт. Района къахьегамхошта чIоагIа хьашт долаш а КПСС XXIV съезда решенеш.

Къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка дечо хоржамашта тхо кийчъеш болча хана юкъе дIайовзийташ да тхо КПСС XXIV съезда материалаш. Цар лорда тIа вIаштIехьбоах тха ерригача агитатораша, политинформатораша, ерригача идеологически балхлоша шоай еррига агитмассова болх. Района къахьегамхой КПСС XXIV съезда решенеш, пятилетка хьалхарча шера план социалистически декхараш толаме кхоачашдара оаргIбоахаш ба из.

Э. ИСАЕВ,
КПСС Гудермески районо секретарь.

КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ ШЕРРА ДIАЙОВЗИЙТ

Октябра цIерагIча района партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, ерригача къахьегамхой терраме юкъмоттиге дотт КПСС XXIV-ча съезда исторически решенеш. Лакха производствени толамаш дахарца тIайийцар съезда решенеш, барзIагIча пятилетка плани кердача пятилетка хьалхарча бих бетта задании хавал хьалха кхоачашъяй. Мая сийна лелаечa социалистически къе города районашта юкъе хьалхара моттиг а лаьца, Грозненски горкомeн горисполкомeн карара-кара тела ЦIе байракх дьнкхай районо.

Района къахьегамхоша балха темпаш лоцъягийтаца съезда материалаш Iомаеча укх деношка.

Съезда документаш къахьегамхошта чIоагIа хьашт хилар теркал а деш, парте районни комитето кийч а ю, бюро йийцай КПСС XXIV-ча съезда материалаш бакъча наха дIайовзийтара мероприятеш. Съезда лоархIамегIара документаш гIулакх дикагIа вIаштIехьдаьккхан кIоаргагIен Iомадар духь парте районо семинараш яй юкъьаннарча партийни организацей секретараша, агитпунктий заведующеша, партийни, комсомольски дешара, кадрий политически экономически образованe массовa формий сета пропагандисташа. Цу семинарашка дийхад съезда материалашта района къахьегамхошта юкъе шерра пропаганда ярa дуззадеш дола дешаш.

Хаьз съезда документашта пропаганда ярa юкъе эзар 250 политинформатор, эзар гаргга агитатор, 240 пропагандист, лектораш, юкъьаннарча партийни организацей секретарий, предприятей куьйгалхой, активистий - общественникий йоккха отряд.

Съезда решенеш района къахьегамхошта дIайовзийтара болх дика лелабу политинформатораша М. А. Мурашева, Н. А. Балыкина, Д. А. Колкова, Л. А. Домбровскаяс (Грозненски вагонни депо); агитатораша А. Л. Ананьева, Г. А. Синюхаева (мехкдаьттен гази доахача «Октябрьнефть» управлени); пропагандисташа В. Салыне (Грозненски локомотивни депо), И. Ф. Сергеева (Грозненa станци), В. В. Белогурова (машинаьнъе Грозненски отделени), П. Ф. Петровас (№ 9 йола юкъера школе), дукхача кхечар.

Съезда материалашта еш йола пропаганда айха юкъайолийт мисларIча пятилетка хьалхарча шера задани кхоачашъяра предприятий организацей коллективашта хьалхашка латтача декхарашeн цар бера балаеш.

Съезда материалаш хIака шерра дIайовзийт печатаца, гойтара агитаце, радиовещание. КПСС XXIV съезда документаш 1971 шера 19 апреле денз Iомаде доладаьд партийни комсомольски дешара сета ерригача звеньешка а политически самообразовани массова формашка а.

Района предприятий организацей коллективашка теоретически экономически конференцеш дIайолаеннай. Цига пропагандисташен ладугIарашен чIоагIа уйла тIайохийт съезда материалашта. Иштта йолаш чакхъяьлар конференцеш ло[redacted] машинаьнъа отделене, кхычахьа.

КПСС XXIV съезда материалашта натаче стендаш кийчъяьй, литература хержад района Деошерашка, клубашка, библиотекашка. «Знание» ахача обществa районни организаци КПСС XXIV съезда материалех лаьца ешаргйолча лекций цикл кийчъеш я.

Цхьабакъда, хIана а ясала дел балхача моттигашка къахьегамхошта юкъе съезда документаш дIадовзийтара пропаганда яра болх.

Парте районо юкхьаннарча партийни организацешта хьалхашка декхар оттадаьд пропагандистски массово - политически болх дIахо чIоагIбара, нийсъяьа съезда решенеш района хазача хIора къахьегамхочунна дIайовзийта а цу ларда тIа кердача пятилетка производствени планаш хавал хьалха кхоачашъяра къахьегамхой ма мотта чIоагIагIа сарцагIбаха а.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски районо [redacted] отдела заведующи.

ДИКА КЪАХЬЕГ

ДIадо йолача хана йола йоккха программе санна тIайийцар тха районо къахьегамхоша КПСС XXIV съезда решенеш. Царна маI санна беррига мутIахьа а бе уж, съезда хьалхашка оттадаь декхар кхоачашдара шоай ница кхоберголаш а бан.

Съезда документий чулоацам ма барра къахьегамхошта дIабовзийтара боккха болх бу укх деношка района организацешка, предприятешка, колхозашка, совхозашка. Къаьстта чIоагIа теркам тIабаккийта Iомаяо КПСС XXIV съезда ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева ю доклад, 1971—1975 шш. СССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера планах йола КПСС XXIV съезда Директиваш.

Дукхача производствени участкашка съезда материалех лаьца беседаш хиннай, читкаш яьй. Района из болх беш 700 совгIа политинформатори 300 совгIа агитаторий ва. Царна ба колхозхой, совхоий болхлой, юрта боахама специалисташ, хьехархой, лорий, партийни советски болхлой.

Къахьегамхоша дика кхетаре йолча тайпара яшха доаш ва съезда материалаш «Советская Россия» ахача комсаш лелаеча совхоза отделене управляющи, политинформатор А. Шуидулаев, «Наурский» комсаш лелаеча совхоза тракторист, политинформатор Н. Гриниченко, «Красное знамя» колхоза шурий - товарни ферма бригадир, агитатор ков. Хунериков, кхыбараш.

ЧIоагIа хьнар айдеша ба укх деношка культпросветучрежденеш болхлой а. Библиотекe а агитпункте чуваьнача сага бIаргахетаргболча моттиге КПСС XXIV съезда материалаш йолча газетий, журналий выставкаш яй, клубашeн культурaй ЦIенoшкен исторически кинофильмаш хьоих, дукхача лектораша цу учрежденешка гуллуча наха лекцеш еш. ХIара кердахийнахь гаьна къахьегаш болча хьайбаш лелдерашта лекцеш еш лектораш ухийт.

Цар болх дикагIа вIаштIехьбоаккхара хьалхе а партийни комсомольскийн организацей, жевсовета активаца семинар йир КПСС райкоме. Цига КПСС райкома агитацеи пропагандаи отдела заведующе ков. Перменова дийцар политпроса сете съезда материалаш мишта Iомае еза.

Цул совгIа хIара парткоме а хийнай цу хьалхе политинформаторашеш агитаторашеш семинараш. Цох даьнна боашт хIанзе гуш да — тайп-тайпарча организацешка лектораш лекцеш ешарех даькха дутталаш дикка дуккагIа хул.

Белгалбоаха беза боагIа «Советская Россия» ахача комсаш лелаеча совхоза партийни организаце болх. Лекторски группа, агитаторий, политинформаторий болх майсача лостамах вIаштIехьбаьнкхаб цар. Съезда материалашта пропаганда еча хьнаре дакъа лоац цу совхоза культура ЦIен болхлоша а. Цу боахама къахьегамхошта хIанзлехьа 30 лекци йийцай, 60 беседа яьй, кхыдараш.

Цунца цхьана чIоагIа айденнаб боахама коллектив хьнар. Дукха ба укхаза балха нормаш шозза а кхо дуккагIа а кхоачашъераш. Цулгуа районе эгара хьалхарчарца бIаьстах юкъе комсий бешемашка ду балхаш чакхдахарех рапорт делар цар.

Съезд хиначе деношкарa къахьегама рига лаьгI ца еш къахьегаш бе района хьнча боахамашкара къахьегамхой а. Къахьегамхой цIед — I-гIа Маи толамаше белгалдаьккхаро пурмачча юкъе хьалха латт «Красное знамя» колхоза къахьегамхой. Уж гаргa ба хьайбай продуктаи йоахка ах шера план кхоачашъяра.

Цкъа бIарг балаш арабьаьлар района предприятешкара, организацешкара, колхозашкара, совхозашкара къахьегамхой коммунистически субботника. Ерригa цига дикъа лоацаш 20 эзар гаргга саг вар. Цар чIоагIа новкъостал дир боахамашта комсий балхаш чакхдоахача, юртахи стадиошка хоза тоийр. Цу дийнахь пар къахьегарех даьнкха ахча пятилетка фонде Iоднллад.

Съезда материалех лаьца къахьегамхоша еча беседашка гучадоал парте политика цар дег тIара хилар. Шоех еча йоакхоша дикача къахьегамца уж жоп луш болга.

Н. КАРАГИЧЕВА,
КПСС Наурска районно секретарь.

Республика районашка гIолла итт дийнахь нахьъаш а даь халкъа творчества ЦIен агитпоезд цIаьхкхаьчай. Наьха хьашташ доазарца вIашагIъелла агитпоезда программа. Цунна юкъе яр Нохч-ГIалгIай культпросветучилища студентий низашка вIашагIъехка творчески коллективаш. Вай мехка тайп-тайпарча къамий халхараш дир цар, иллеш даьхар Сунженски, Наьсарен, Уpус-Мартана, Ачхой-Мартана районий юрташка. Боккхача безамца тIазар агитпоезда артисташ юрта боахама къахьегамхоша.

Агитпоездаца бар иштта лектораш а. Дукха лекцеш йийцар цара [illegible] та боахама къахьегамхошта лектораша: медицински тахнех № 5 йолча горбольница лоро И. Г. Хановас, мехкашта юкъерча хьалех А. П. Туаева, бытахи культурахи лаьца — краеведчески музей отдела заведующе А. П. Бородина. Къаьстта безаме тIазар къахьегамхоша КПСС XXIV съезда материалаш хоьна лекцеш.

Сурта тIа: агитпоезд, Сунженски районе йолча хана.

С. ХАКИЕВА сурт.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА ТУРПАЛАШ

ДАЬХЕННА ЭШШАЧА

ОЧЕРК

Грозненски швейни производственни объединене йиъларгIа цех. Цхьаъ ианас бен йиIарий санна вIашш боваш, барт тайна, цаI шоллагIчоа уллеча ноквъостал де хийча болаш къахьегаш ба укхазара дукхахча къамех бола кхалнах — эрсий, нохчий, гIалгIай, эрмалой, кхибарааш.

Коммунистически парте XXIV-чу съезда сийна социалистически язь лаьца, цайоагIара накъахар пеха коллектив. Кердача пятилетка хьалхарча шера пхьоалагIча квартала план хавал хьалха, 111 процент кхоачашйир.

Цу дикача, барт тайнача коллективе хьахиннай социалистически Къахьегама Турпал. Из я швея-мотористка Ушакова Мариа Павловна. Коммунизма материально-техническа база хьаьча дот шIена, ше кхо па еш дукххача шерашка къахьегарах, бархIлагIа пятилетка кхоачашьеча доккхий толамаш дахарах, общественни вахара юкъе доккха дакъа лацарах еннай пуьна из шIн. Даьхено бнааа мах баьб шнй дикача йиIий къахьегама.

Пхийтта шу хьалха ера укхаза балца Мария Павловна. Цу хана пхьашка бархкъаш тегара говзал яцар цун. Бакъда, къахьегарe тIера йолчу Ушаковас дукха ха ялалель Iомаю швея-мотористка говзал. Болх шIена, хьаькала баш хиларца балгалйоал из. ХIара бетта, хIара шера планови задане тIехкхоачашьо, шнй опыт керла балха баьхкарашта дIайоавзийт, новкъостал ду царна говзал карлерзаяра.

Нохч-ГIалгIай АССР къахьегама сийлен книжка тIа а язъяь я Ушакова Мария Павловнай шIн. Из коммунистически къахьегама ударница я.

Семилетка задане кхоачашьеш доккхий къахьегама толамаш дахарах «Знак почета» йка орден елар Ушаковайна. ХIаьта бархIлагIа пятилетка по кхоачашйир 1970 шера 20 октябре.

ДIаяхача пятилетке Мария Павловнас 40 йоIе бархкъаш тега говзал Iомаяьй. Бархкъаш тега мешин юкъе мара йоацаш ятIа по Iомаяь Лчаурова Валя. Шу хьалха балха еача хина къонача, хIаьта профессионально-технически училище йистелыккхаче йиIий производственни говзал яцар. ХIанз из йиза болхло я. Шна нана санна лоархI цо Мария Павловна. Дукха ба, Валя санна, по Iомабьараш.

— Со йийна йовлалургьаш тхоай Мария Павловнай дика сацалаш, — йоах цеха начальника Мальцнтова Татьяна Николаевнас. — из цхьа къаьстта дика дот болаш саг я. Цо шIеккха в лехаш шнй дегIа аттадар. КIаьига баьбаш цо шнй сага боагIа болх. Цкъа гола лоавяь хиннача хана, из аттагIча балха гIа оттае магазар тхоьа ХIаьта балха норма дани 125—130 процент кхоачашьеш хьайоагIа из. Мария Павловна массала а нийча а новкъоста гIо де балха тIа моттал шIагIа я. Де а доагIаш ду цун массане а сий.

— Сона хетачох , цхьаккха а саг кораоагIартвеш тха объединене Ушаковайне из ваа шIн вларах дег чура гIад па водаш, цунах доккхал ца деш, — йоах объединене паркома секретара Сергиенко Валентина Александровнас. — Тхона массанена а баккха дхаь хилар Мария Павловнайна Социалистически Къахьегама Турпала шIн яларах. Производственни болх баь па Iеш, цо доккха дакъа лоаш тха йоккхача коллектива общественни вахара юкъе, доакха новкъостал ду квартирай, быта, моральни дешаш къестадеча.

Иштта дика душ Ушаковах бригадира Титаренко Надежда Петровнас, цуца болх беш болча дукххача новкъосташа.

Грозненски швейни производственни объединене йиза Iаш Ушакове Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат хиларах тарра из дика йоха Грозне бахача дукххача нaха а. ХIаьта депутата деххар по дизаа кхоачанцу. Нагахь дя дIалодаш, ше депутат хиларах тарра, из жалобаш къастае па йодаш, цо вах тIа ца ядаш.

— Цхьа депутатски кабинет хинна Iац Мария Павловнай, — йоах пуп мара МВД майора Ушакова Геннадий Семеновича. Укхазе, тхона каIарга боагIа нах IуйрнйIна. Зездьайга, сабрийна шоашта пхьапца новкъостал нар дехаш. Цхьаккха саг дIавахийтаьаш Мария Павловнас теркал па веш, шийга кхаьдига ла па дугIаш, де йиш йолчоа гIо — новкъостал ца деш.

Вай общество хIанз а юкъ-юкъа кийслу дIаяхача замах юледиса во гIулакхаш доахкаш бола нах — социалистически рузкъана куп тIаккхуаладераш, мекна - беха харцахьа лелараш, общественни балхах улаш, пакха рузкъах беха гIертараш. шIагIа барт па тойтараш, бераш а лутеш ударош... Цу тайпарча нaха моттиг ца вай общество, хьаьала къахьегаш, маьрша бахача советски нaха юкъе. Цудухьа къаьстта шоашта лаьрхIача моттиге дIакьестабу уж, общественни къахьегIтаща кхетам лу царна.

Цу кхьага хьежача наблюдательни комисса член я Ушакова. Из шнй тайпарь бе безаш, хIара сага къаьстта уйлаш, гIулнкхаш, де дагалаттараш, психологи кIоаргга йовза езаш, из гоналерга хьежа общество юкъе юкъвоалаве ха дезаш хала болх ба. Дукха ха дIанхийта езаш, де вовгIар шнй хьанехьа па дича мел хьийга къ довш гIуллх де из Бакъда нах дукха безача, къахьа дегаш дика довзача Мария Павловнас лайса а хьнахьа а кхоачашу па бехктокхаме деххар. Дукха нах баьхаб по нийсача новкъа, гIо даьл парна балха оттара, маьршо беха ховшара.

Ше хьалхеньча советски хальъа, шийна къаттам беннача Ленинсин Коммунистически партена, шийна дукха еача социалистически Даьлехна кхоергдолаш цхьаккха хIама — ха, къахьегам, нна, ховр, эшаргхуле хьметтал ца а — кходен Ушакова Мария Павловнас Шийна даь дика дацдолийтарех лап цун дог.

...1928-ча шера Тамбовски областу шоаш баьхача юрта хан кении а ненна цхьаь йисар вах шу мара доаца Машек, кун дIамиге вежарийн. Мопал, къат тIа па оттийташ уж бераш шIагIа бахийтар моттигерча Iаьдало. Грозне кийбелар уж.

Укхаза берий шIагIа йолаш 7 класс чехх а яьккхе, нефтеуче декха йода Маша. Училище йистельккхачул тIехьагIа Грозненски крекинг заводе балха оттее из лаборантка йолаш.

Гитлеровски Германе вай мехкала тIом лаьабеча хана из болх беш яр, комсомолка Маша Чалишева (йоI йолча хана цун хинна гайпаш шIн). Машас комсомола комитетагара дех ше моаттагIчоа Даьхе лорае яхийтар. ТIаккха Красни Кресте балха хьожаю из. Укхазе ала бетта йола медсестрай курс йистейоаккх по, медсанслужба начальник йолаш болх бу. Из гIулакх тIемца дувзадевна даде а, тIом ше баппар из. Цудухьа кхоачемхилаш къонача комсомолкай дета дунех.

Дехар а дийн, тIем тIа йода Чалишева Маша. Кавкавера йолаенда Румыне, Польше, Прусе гIолла чакхйоалаш хадданза тIем тIа хул из, беш латтача тIема юкъе чу а ухаш. валра хтерам шийна тIалатташе, човнаш хиннача вай бIухошта медицински новкъостал ду, дукхахеъ вахар валара бегара доавих по.

Медицински гIулакх тIем тIа майра, дикал долаш, хиннахьа кхоабашдарах дукхаза а баркал ехайкадь медсестрайна Чалишева Мариа Павловнайна.

— Командоване тIема юкъе хьапаре хакьа лацарах медалаш, кьалола совгIаташ деннад цуна.

Иштта Даьхено шо духагIа ашача хила гIерташ шийга кхаьна гIулакх дог шIева, дIаза чакхдоаккхаш, ше дIа мел кхачача советски нaькa хьалхашкарча мугIарашка латташ, шача новкъостае де, оарцагIьала кийча йолаш, общества шийгара дIа духхагIа ихачийта гIерташ хьайоагIа Мариа Павловна Ушакова. Цудухьа парте, правительство бизза, бе а боагIеш мах баьб вай мехка коммунизм хьалхара юкъе по доацаче даькъа — вай Даьхен еза шIн — Социалистически Къахьегама Турпала шIн еннай, зеза совгIат — Ленина ордена доашо Седкъа беннаб.

Шоашта дукха вахча шоай болхлочо ча ваа шIн вларах дувзадевна Грозненски швейни производственни объединене болхлоша яьча митинге Мариа Павловна Ушакова:

— Сай когаш гIа со уралаттача хана се кхо ца аш гIулакх дергаа аз сай Даьхенна, советски халкъа.

Ю. ЧАХКИЕВ.

ФУТБОЛ

Г. Грозне хьалхара моттиг дехкхара йолаеннача яхьий артIенара тур чакхъяьннй. «Локомотив» стадиона фусамдайнца лайрар «Динамо» клуба спортсменай. Хьаьнай кхуашбоагIарий команда счета 1:0 йолаш котало яьккхар, дIаьта боккхий бараш яйшар счет 3:1 йолаш. Цу стадионе лайрар межкадьтта института «Старогрозньефть» НГДУ командаш. НГДУ спортсменай кхуашбоагIараша 2:1 счет йолаш. боккхийчар счет 2:0 йолаш котало яьккхар. Нохч-ГIалгIай педагогически института боккхийчар команда 1 Мая цIерагIча колхоза футболисташ счет 1:0 йолаш эшабир.

ХIанз турнирна таблица тIа хьалха латт НГДУ спортсменаш.

О. ПОГОНЯЙЛОВ.

ЧАКХЪЯЬННАЙ...

Укх бетта 24 дийнахьа «Красный молот» завода спорта Дворене дIайоалeлар къулбехьен России халкъий спортивни гимнастикагIа йолча спартакиада яхаш. Цига дакъа лоацаш яр автономни республикий, областий, краяй ший команда. Яхьий хьалхарча дийнахьа команди хьалхара моттиг яьккхар Ростовски областа спортсменаша. ШоллагIча кхоалагIа моттигаш Краснодарски края вай республика командашка яьхьар. Шн-шe хьалхара моттиг яккхара спорта мастерий программагIа яхашха дакъа лаьпарех толам баьхар. Ставрополерча Кудинов Александра (54,35 балл). Вай гимнаст Р. Нойденов 50,55 балла а йолаш кхоалагIча моттиге хилар.

Яхьий шоллагIча дийнахь къонача спортсменашта юкъе котало яьккхар грозненски гимнастка В. Шамковас (35,5 балл). Кхалнаха юкъе хьалхара моттиг яьккхар РСФСР чемпионка Л. Ермичевас (36,7 балл). ШоллагIea кхоалагIea моттигаш — Ростоверча Л. Васильевнаса Н. Аскаленовася яьхар.

КхоалагIча дийнахь кхуваш боагIараша СССР спорта мастерий программагIа дIайихьар яхаш. Массанел а дикагIа хьокхам хилар А. Кудинова (Ставропольски край). ШоллагIea кхоалагIea моттигаш кхаьчар грозненцага Ю. Кеневген краснодарцага А. Костенко.

МаIача наха юкъе болгаленьлар Ростовера А. Терахин. ДIадахача шера санна территориальни спартакиада чемпион хилар пох. Цул тIехьабисар грозненцаш А. Кондратова, А. Власенко.

Цу дийнахь совгIаташ тайлар котало яьккхарчара. Царна юкъе бар грозненцаш А. Кондратов, Р. Найденов, А. Власенко. Царна делар 1, 2, 3 лагIаи дипломаш, житонаш, мах бола совгIаташ.

Самердийнахьа чакхъяьлар яхьал. Межкараштен кхалнахан юкъа толам баьккхар вай гимнастхоша Л. Ермичевас, Т. Копылевас, В. Шамковас.

Общекомандни зачетагIа хьалхабахьлар Ростовски областа спортсменаш (12,34 балл), шоллагIча моттиге вай команда — (1226 балл), кхоалагIа — Краснодарски края командага (12,12 балл).

А. УСМАЕВ.

СУРТА ТIА: кольцаш тIа болх беш ва вай гимнаст А. Кондратов.

В. Смоленера сурт.

ДОШ КХОАЧАЩДУ

Назсарен района «Октябрь 40 шу» совхоза механизаторашa КПСС XXIV-гIа съезда бохх беш йолча денощка бIаьсти юх культураш дIайийна бовле, лаьттaш аьха йистедаха, коартолаш дIайийна бовла дош деннадар. Совхоза къахьегамхоша шоай дош кхоачашдаьд: укх денощка Беков Iабдул - ВоаIaгIa звено коартолаш дIайийна эттар хьалха чьлар 100 гектара тIа иен дIабийнаб А. Манкиева, I отделени лоцерча дIайийна яьйнай.

Таханарча дийнахь 3000 гектар совгIа лаьтта аька дешнад.

2,5—3 норма кхоачаш ца еш лаьтта оахача пхьа эя дIадалтий. таданар механизатораша. Дика къахьайтар КолзоевгIар Iалихнев, Бахьаудинев, Измайлов Валерен, Гаракоев Ахьмадеи. иштта кхьнар а.

Хьаьлаш, гидуаргаш дIaзe лаьтташ кIаьадеш, тоадеш ба къахьегамхой. Укх денощка йолазурга уж культураш дIее а.

Б. ГАСАРОВ.

Цхьаькха а ансамбль

Нохч-ГIалгIай пачхахьалкхен хьехархой института филологически факультето вIашагIьеллай вокально - инструментальни ансамбль. «Садкъа» ала ансамбль вIашагIйоала дукха ха яц. Вокально - инструментальни коллектив вIашагIйоллача доккха дакъа лаьцар института хьехархочо Дякоев Мухьмеда. Эшаш йола инструменташ лехар, уж дешта хоаш болча филологически факультета студенташта юкъе конкурс а оттаяь, царех дикагIа бараш къастабио Мухьмада.

ХIанз ансамбле дакъа лоацаш ба студенташ I. Муцольгов, И. Шаулов, Р. Магомаев, I. Мутасханов, Ш. Зианкшараев, кхьбараш. Дукха ха йоацаш факультетий самодеятельни коллективаш тIехьарa концерт хилар тха институте. Цу концерте лоархIаме дакъа лаьцар «Седкъа» ансамбле а. ХIанз ерригача факультетий а шо-шой ансамблаш.

Б. ГАМБОТОВ, студент.

ХАРЦ ТЕШАЛ ДАРАХ БЕХКТОКХАМЕ ОЗАРАХ

Теш, уголовно-процессуальни кодекса 73-ча статьега хьежна следственно-судебни органаш шийга кхайкача тIавеха а бакъ тешал де а деххарийла ва. Бакъан а доацаш теш тIа ца воагIаш Iийча, из тIавоалабу.

Нагахь санна тешо тешал де па йуте е шийна вовшалье а харц тешал дой, уголовни бехктокхаме оз из.

ЗаконагIа иштта бехктокхаме оз теш е потерпевши кхаа шен шерa тIа оттабаршеа харц тешал дергдолча кхоачалаь вах а.

Уж тайпа законни гIулакхаш чакхдаха оттадаь уголовни зулам шнй ханнахьа, ца дарда, нийса тежка лаьккхар а зулама бовьошa бехке бараштa тaIазар дайтар а духьа.

Тешо а потерпевше а бакъ тешал дар вIоагIа лоархIаме да, цхьабакьла, укхаза дош къоастадеpa вIоагIа шийно дола. теша де ца тугаш е харц тешал дош кул тешийна, бехк бараш кхаьхарбaтe гIeфт. тахкара новкъарлеваш ю, нийса приговор па лaйтa гIерташ судага харц дараш духа.

Цу тайпара хийнача моттиге паI ер я: 1970 шера октябре бетта саррахьа Абдулаев Вакаев Халидов Арбея, уйна беха хилараx кхамачхахьа а бaьнна. № 2 йолча баьпаладарий-шурий совхоза клуба хьалкаьке шоашкара шоекъал-топ кхийсай гIеттай. Цига тIахдьачча совхозе болхлочо, КПСС член Шабазов Загиба царга шовкъал-топ хьаьккхай, хIаьта ше кино доладала дезаче хана клубе дIачувахeх. Хулиганаш, цхьанахьаpa лaха сад бe йоалаш кхьакхе шовкъал-топ a йодаш, баьккха чуликлхаб клубе. Абдулаеве бе йоалаш топ a йолаш сина тIa a яхийна, экрана хьалхашка улла гета iодьньккад. во мел бола мотт а буцаш, кхерае. Нагахь топ тIадяйшe зале вaгIaчa Шабазовна, Iа топ юха ца ерзайо аз вуpргиe кхаш. Цу хенна киношалера нaха арабаьхаб уж. Цул тIехьагIа кино чакх ма даьлинге Шабазовна вaIарга бахаб уж, аз кхepaвe гIерташ. гIеттий топ кийсай, шоай топ юха я [illegible].

Абдулаеван Халидовен мел лeладaь хулигански гIулакхаш шоан ма харра язъяь Шабазова ше 1970 шерa 4 ноябре совхоза партнома кхьайтача заявлене тIа, иззаморг язъяь по 6 ноябре Грозненски РОМ начальникаге ше еннача объяснене тIа а.

Цо яхача заявленгIа уголовни доаш гIоттадьа хулиганашта дукьана, хIаьта 16 ноябре шийгара лодкъам язча хана ше ма харра дIалайнад цо из деррига а.

Хулиганаш Абдулаеви Халидови, лийне чу а беша, бехктокхаме ваяб.

Дувца оттадаь дош 21 январе дена 25 январе кхаччалца массехк-даь тIехьадаьнхьар Грозненски района халкъа суде. хIана аьтта кхьабола тешаш суде тIа па боагIаш Iийнаб. цул совгIа Шабазова аз а я захалени яйтаб судага: «Со суде вагIаш, хулиганашта духьала се ала хIама дац, цар деш юкадаьнхаp дех аз».

Халкъе судъялочо Арсанухаевa шнй де воаггIар а даь, Шабазов суде тIадоалавайтаб. цо хьалхайкадья, цу хулиганех цхьанне а шийна кхерам тIатийсабаш, хьалхагIа цар хьакъехьа айса хаддар харцахьа лоархI аз яьпа.

Грозненски района халкъа суде, харцье йиш йоацаш бола хулиганий лeладь кцм тайпа моттиган гучахьа хиларах а шоаш лелаяьча юхамачахьарча гIулакхашта хулиганаша мукIарал дарах а, 1971 шера 26 январе Халидовеца Абдулаевеца тайп-тайпарa ханаш a йолаш лийца боахкаш шийна суд шй. Цу цхьаь хана халкъа суде Шабазов Загиба дукьала уголовни дош гIоттадаьа харц тешал дaрах УК 181 статьега хьежа.

А. БИРЮКОВ, прокур.

Газета тIехьа тIайоагIа номер 5 мае араяргьа.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ШОАШТА ЦIЕНОШ ДЕРИЙ ТЕРКАМГА!

Нохч-ГIалгIай АССР потребкооперацига хоржаза эца хьахт йола да:

а) «З-м-87» маркагIа дола стандартни цIенош, чура че 67 квадратни метр а, мах 1966 соми 80 кепиги ба.

«К-2» — чура че 43 квадратни метр, мах 1324 соми 60 кепиги.

б) «М-3» маркагIа дола стандартни цIенош доахьош, чура че 31,3 квадратни метр, мах 1066 соми 88 кепиги.

Цу доаа дукхIахала болаш болаш эф ше ваххача моттигерий кооперативни организаци респотребсоюза Универсальни торгови базен гIо.

Нохч-ГIалгIай респотребсоюза правлени.

УКХ ШЕРА САЛОIАРГДА

Нахьа вахара лаьал тоадар парте экономически политика карттара денхар а хинна дIахттачо хьалбеннача лоархIаме де къахьегамхоша шоай бахалх мукьа йоаллаша саьрдане дIахьоргIйола гIулакх вIаштIехадеккхар. ХIанз вай республика промышленни парте боазамен предприятешка иттаь эзараш болхлой инженерно-техникий болхлой гIулакхара нахи шIаргIа шнн дийнахьа салоIаш да.

Социальни страховане а шоай а средствай чотагIа 3863 саго шоай унахцIено товаргьа укх шера санаторно-курортни тьелашка дарба а дайташ.

Профсоюзни комитеташа дIахьаш Iалашьяча мехка тайп-тайпара салоIара цIеношка салоIаргда 8273 саго. Цул совгIа кхы тIа а салоIара цIеношка 3963 путевки Iалашьяпа средствай а профсоюзни комитетай довзаяь;

Промышленностей транспортни предприятеш планировании экономически стимулировании вардаче системага яьча доаз профсоюзни комитеташа лахркхIа средствай Iалашдьа социально — культурни мероприятеш чакхъяра. Цар чотаз Iоарпана фонда йистерча Лазаревско, Архипо — Осиповке, хьачакье салоIара базаш хьаьнай. Цу базашка шоай къахьегама отпуск дIахьорга укх шера 10 эзар къахьегамхо.

Германски демократически республике, ВIашагIхинйттача-Iарбий республике, Сире, Польше, Чехословаке, Венгре, Румыне, Болгаре, Югославе, туристически путевкаш гIоргза укх шера мехкахе, промышленносте 7 бIо гарга болахо;

Профсоюзни боазамен организацеша вIаштIехьдоаккхарга шIаргIа мукьа доагIа шоаш дийнахь республика салоIара ватту боахо моттигашка экскурсешка укхаза. Чарноречье къуoгIа, Ведене, Шоале, Советски районий поэзни моттигашка салоIаргда укх шера 18 эзар саго;

Нохч-ГIалгIай турпамен экскурсеи Областни Совета Грозненски бюрос укх шера дукхазча денощка экскурсеш чакхйоаргьа мотац 24 маршрутагIа;

Тайп - тайпарча экскурсешка дахьа новддаргда укх шера:

гаредо — 40,6 эзар саго;

музеигашка — 18,2 эзар саго;

производствашка — 10 эзар саго;

республика гIолло — 30,4 эзар саго;

поездашца — 1,3 эзар саго;

Кисловодск, Эльбрусьа меканашка бахкача республикашка — 29,9 эзар саго;

Массови турски оборонни гIалгай экскурсеш укх маршрутагIа чакхйоаргьа: Советское — Итумкале; Хомрачой — Каказан Iaш; Чишки — Зоош; Муцоча — Осман.

Укх шера къаьстта ноортамах Грозненски бюрос чакхйоалеч экскурсешка дакъа лоацад 24,3 эзар саго хиандераш.

Туристически поездаш гIоргьа къахьарча эрсий городашка. Псков — Новгород — Харьков — Волгоград маршрутагIа гIоргьа 400 саг.

ЧIОАГIАГIА ВIАШИ КЪУВСА БАЬННАБ

«70-гIа шераш долалуча юкъе къовстам болашагIа белгальялар империалистически вIашдухьалеча гIеотаний керттера юкъмоттигаш: уж я США — Малхбузехьара Европа (эггара а хьалхагIа — «ювхьарча рынка» чах моке) — Япони. Царна юкъе тIа-тIа хьалагIа баржаш боагIа экономически политически конкурентий къовсам. — йоах вай парте XXIV съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа.

Боккъалдар лаьча, летаргахьа, тIемал тIехьарча шерашка цхьанна а хана хIанззоча боарамга кхоачаш хьайийнпаш ВIашагIхийттача Штаташтен Япониен юкъера экономически вIашдухьалеяаш. Эггара къаьрга уж вIашдухьалекаш хьагучачлар да царна юкъе торговле тIом беш латташ хилар. Цу тайпара бола тIом болабалара дукх хиана дIаиттад арента а вIашагIтехача продукта дукхалга даллача укх тIехьарча шерашка Япони капиталистически дунен тIа шоллагIча моттиге илар ТIемал тIехьагIарча лехкамеу мукъачтна японски монополеш лехале юкъеяххай хьнен рынкашка бахьанерча къовсама. Цига америкадански европейски монополеш тIехьашка гетта па Iеш, шнй керттерча соперника — ВIашагIтехача Штатий чура рынкашка чIоагIъенна дIа а оттадаш.

Япони йоккхагIча промышленни объединенешта юкъе хьалхарчо хьалхара моттиги шоллагIчо шоллагIа моттиги дIалоаца Японски «Ниппон сэйтэцу» металлургически концерн. кенаш дуц машинаш ю «Хитачи» концерн, электротехнически «Мацусита дэнки» концерн, автомобильни «Тойота», «Ниссан» концернаш. Ганна йола промышленни конгломераташ а иштта хIалаш ду дукха компанеш а ходдаш боллаш къукха болаеннай ша болча американски трестешка.

Эггара йоккхагIа йола японски шн металлургически кампаниш вIашагIккетара лаьда тIа цхьаш хьалха хьала мехка арапеннал болалсах 35 процент шнй цередоазадьи йола «Ниппон сэйтэцу» концерн продукцен дукхача тайпай хьакъехьа хьалхальвъдай хIеттадча капиталистически дунен тIа йоккхагIа хинача американски «Юнайтед Стейтс стил корпорейшнн» «Америкен стил энтерпрайзез» компанеш. Вож хьалха латтар японски «Хитачи» концерн, цу даькъе пуп «Хитачи шипбилдинг энд инжиниринг» фирмал кемаш дара хьакъехьа дунен тIа хьалхара моттиг дIалаьча дукха а хе.

Японски концерашa, шоай товараш дукха а дунен хьалкъашта юкъерча рынкашка дIаахийтарах кхоачаш хинна а па Iеш, доазол дехьа дIаухийт бIарча предприятеш а. царех шоай филиалаш а еш. Иштта «Ниппон сэнтэцу» цхьана йола металлургически предприятеш а е тхьалв Малайзе, Къулбехьарча Корее Бразиле. Японски концеpнашa из ду дукхаьла шоай хьарташ бехьаш: мехка дегIадахьача мехкашта дарегIча болхлой низа рынок ма хиларa эксплуатаци ярa. Масала, Къулбехьарча Корее болхлой низага японски предпринимательий йола мах ЯпоперЧура дукхза а дарегIагIa ба. хIаьта цу гIулакхо царга йиш а хулийт шоай продукция хьярехи доазол дехьа дIахьайтараш кхы тIа а сов пайдаш даха.

«Мацусита дэнки» концерна а тайп-тайпара йола электрорадиоаппаратура арахеза 22 доазол дехьара филиал. «Нэшнл» ала марка а йолаш йола транзисторни приемникаш телевизорашa тIехьарча дукха ук дукххача мехкий, цар дахье ВIашагIхийттача Штатий рынкашка. Японски автомобильни компанешe дIадахача шера США хьийтад 300 эзар гарга автомобилий.

Цу хьалашкa кхетадеш из США-я Япониен юкъерча тайп-тайпарча «Торговле гIемар» хьекъехьара ховмаш газетий оагIонаш тIера дIадоалаш хIана дац. ХIанз укх сахьате къаьстта вIоагIа чIарбенйаб «кIездй тIом». ВIашагIхийттача Штаташа шийбонга японски кIадаш кхахьара боарамашта доазош чоттедаре гIулакхаш дахад. Миллс законопроект кIаьдарохлара кхераш чоттабу. Цу законопроекто лоххIаш да американски «кIадай монополей» пайдаш лорадехе. Укхаза гIулакх иштта дьалаш цхьан дахкьа из да американски кIадай промышленность йоагIа лоарлдIаеш па хилар. цу хIа а пал цу дахкъе хIапазарча дхара новагIа толаматгIа йола. предприятеш а хилар.

Японе ледадеча торговле экономически гIулакхий даькъехьa йоккхагIча партнера роль йолаш хила Iемача США доа па душ хала терканьа японски конкуренци. хIаьта шоашта летаргахьа сов тIехьаьвна соперник шнй гIанза тIа хоае а гIерт уж. Укхаза а ВIашагIхийттача Штатий йола дечa гIозараш кIезига яц, американски бизнесменаша оалаш ма хиллара, Японе «юхетам чу йоаллаш дукха нукна тIагIертаи бара йола средствашa. ХIанз Японе гIулакхаш США-х тийна долаш хилар США гIулакхаш Японей тийна хилараш гIанча тIех да. Японе юкъерча товарообороте, масала, США хIадовцача даькъа 30 процент хулеш. хIаьта США юкъерча товарообороте Японе дIалоашача даькъах 13 процент мара иий хулеш хьоакхача а кхоачам ба. Цу тIа а промышленни бедала дукхагIа дола дакъа американски е американски капитало гIалхожан лоаттабеча хьастамкара дIалу Японе.

ТIагIертаи бара долча цу шIараш IуврахI шоашта кот гIортола в еш. США промышленни магнаташа дIадех Японеча ледадеча торговле гIулакхашта декхa «либерализаци» елга. вешта хьалча, доазол дехьара, эггара хьалхагIа американски товараш капиталаш шерра чулахрах японски рынок хIаназалца тешшаме лорaеш хинна тарифни барьераш торговле доазоли дIадоахилга. Американски кампанеша дIалех цу шнн мехка юкъерча торговлеца юкъе тIех долча. керттерча товарий тайпашта уттадаь дозолаш Японе правительства дIахьалга я. хIаьта иштта американски капитал дукьале йоалаш Японе экономикана юкъе ухийтала а.

Цу деррагне а хьалхулийт шнн мехка юкъе вIашаг ледадеча экономически политически гIулакхий Iетттара вIоагIа юалданен негарен йола система. ВIашагIхийттача Штатий вIаштIехьдаьнаа японски правительстваграгорговлена «либерализаци» елга 1972 шу чакхдоалаш йистедоккхаргхьяра дош доаххийта. Цхьабакьла, Японе правительствa шнй мел хуй шоай йоккхача бизнеса хьашташ бакьен из «либерализаци» тIехьашкха гертaш, дIаяо хургйолаш кхы а хьаьрагIча конкурентa дикагIа кеттaлар духа. Из конкуренци хIанз дукха халлашта юкъерча рынкашка хинна па Iеш, японски шнй кIадаш тIа а хургйолаш я. Шеко йоашe да укх шера США-и Японен юкъе экономика даькъе а санна, иштта политика даькъе а лелацу гIулакхаш ала а дукхагIа кхохийдургхьяра цар империалистически соперничество дIаха хьаьрагIа хургхиллах.

Л. ВОЛЬНОВ. (ТАСС).

Хьажа, ладувгIа

3 май

ТЕЛЕВИДЕНИ

17.15 — «Къонад эфира я» Краптсонага комсомольски собраний хетаь передача. 18.00 — Кердадараш. 18.05 — Дешархошта. Доше шайбе кхача клуба пгаз яхне доагар. 18.30 — Мантикшарски промышлени комплекс дегIапра гьахкаьва йола телевизиони» очерк. 19.00 — Хоржамаш. Карe хоржамашка. Депутаташa дуаш. (нохчий меттала). 19.15 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.35 хоаьаш, реклама. 19.40 — Шоена берaш. 19.50 — «Нохч.ГIалгIай Литературе Патриотизмех интернационализмех» яха тема, (нохчий меттала). 20.25 — «Это изменение» яха художественни фильм.

РАДИО

6.30 — Пятилетка къахьегама бIаьсте (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.30 — Лаьттара лар. 7.38 — Хоаттам. 7.52 — Ашараш. 7.40 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.40 — «Курски дуга тIа» яха очерк (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Юртарча клубе» яха корреспонденци (нохчий меттала). 16.20 — «Общественни порядкана ха тIа» яха радиоочерк. 16.40 — Нохч.ГIалгIай лирически иллеш (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 17.15 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Москва. 18.10 — Катерхой вахар (нохчий меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — Нохч.ГIалгIай эстрадий концерт (гIалгIай меттала). 20.10 — Москва.

4 май

ТЕЛЕВИДЕНИ

17.30 — Спортивни дневник. 18.00 — Хьажийлаш дIахоаш латт. 18.30 — Миллионий Ленински университет. ХIанзара вахара экономически политика. Хьакъехьа КПСС 24-гIа съезд. 19.00 — Дагестански АССР Искусства Мастерий концерт. 19.35 — Шоена яхалнаш яха тележурнал (гIалгIай меттала). 20.00 — Шоена берaш. 20.10 — Телевизиони кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 20.30 — Дуней хьекьашта юкъера обозрени. 20.45 — «Следприе беха бу» яха художественни фильм.

РАДИО

6.30 — Юрта Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.23 — «Сенгъаьвечь тагIе тIа» яха музыкальни передача (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 14.00 — Передачай программа. 16.06 — Даьхен аренашка. 16.25 — Кеналоахен денна хетаь передача (эрсий меттала). 16.40 — Пятилетка хьалхара шу. Промышленносто болхлошта. (нохчий меттала). 16.55 — Ашараш. Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.15 — Вай индустриальни мохк (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Москва. 18.10 — Кепайоалон боаккхошта хета концерт. (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, (11 3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культурай, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмай отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05009. Захал № 4029.